

Auteursrechten in het kort + diensten beheersmaatschappijen

Tinne Billet

Coördinator Beeldende Kunsten – Literatuur

The logo for SABAM (Société Belge des Auteurs, Compositeurs et Musicistes) is displayed in a stylized, lowercase red font.

Marie Gybels

Directeur Zaakvoerder

Kate Mayne

Artistieke Actie en Partnerschappen

The logo for SOFAM (Société Française des Auteurs, Compositeurs et Musicistes) is displayed in a bold, uppercase red font.

SABAM en SOFAM:

2 Belgische beheersmaatschappijen van auteursrechten, die de rechten van fotografen beheren.

We zijn zustermaatschappijen, en werken volgens dezelfde wettelijke regels. We werken ook vaak samen.

Wij geven - op vraag van Beroepsfotografen - samen een korte uitleg van het auteursrecht. In vogelvlucht stellen we de basis voor van het auteursrecht – maar normaal zijn het lezingen van anderhalf uur. Voor concrete vragen m.b.t. het auteursrecht, raden we je altijd aan om advies te zoeken.

We willen jullie ook hiermee een inzicht geven in wat beheersmaatschappijen zoals SABAM en SOFAM voor hun leden doen.

Wat doen beheersmaatschappijen voor jou als beeldende maker?

- diensten verlenen aan leden
 - als specialisten collectief beheer >> grootste taak: innen en verdelen van collectieve rechten/inkomsten verkregen uit auteursrechten => een vak apart
 - optioneel beheer van licenties, op vraag van het lid
 - contact met “gebruikers” van beelden voor toestemmingen/licenties
 - beheer van het volgrecht, in België via het uniek platform resaleright.be
 - eerstelijnsadvies bij juridische vragen, nalezen contracten, ...
 - belangen behartigen, nationaal en internationaal; vb. European Visual Artists
- >> www.eartists.org en samenwerking zustermaatschappijen wereldwijd
- steun aan de artistieke sector door middel partnerschappen + beurzen

Om te kunnen genieten van deze diensten, sluit je aan als vennoot van een coöperatieve vennootschap zonder winstoogmerk zoals SOFAM of Sabam. Deze formele procedure stelt de beheersmaatschappij in staat om in jouw naam te onderhandelen en om geld voor jou te innen.

Auteursrechten en beeldende kunsten

JE HEBT HET GEMAAKT.

Auteursrechten ontstaan **wanneer jij als maker beslist dat je werk “af” is.**

Je hoeft het niet te registreren.

Auteursrechten gelden **levenslang + 70 jaar.**

Voorwaarde: originaliteit, de toets van de maker.

Ideeën zijn van iedereen.

Maar wanneer je aan een **idee >> concrete vorm geeft, via een creatief proces,** krijg je auteursrechten.

De definitie voor het type kunstwerken dat gedekt wordt door het auteursrecht werd **bewust opengelaten**: het gaat om “**werken van kunst en literatuur**”

= ruim genoeg om ook toekomstige kunstvormen toe te laten.

Kwaliteit is niet bepalend; wel **authenticiteit**. Werken die het banale overstijgen.

Het auteursrecht biedt een **bescherming** en een **kans tot verloning** voor je creatieve werken. Het bestaat sinds de Bern conventie van 1886.

Ter situering:

1886: een tijd waarin arbeiders en vrouwen nog geen stemrecht hadden. Frankrijk schonk het *Statue of Liberty* aan de Verenigde Staten. Dat jaar werd ook een kabel onder de Atlantische oceaan uitgerold om telegrafie mogelijk te maken. Van Gogh schreef zich in aan de Koninklijke Academie van Antwerpen en was er drie maanden student.

Auteursrechten en fotografie**Natascha Kampusch**

Photo: Eva-Maria Painer

<http://www.numerama.com/magazine/20815-exploiter-un-portrait-photo-pour-illustrer-unavis-de-recherche-estlegal.html>

Eva-Maria Painer v. Standard Verlags GmbH, Axel Springer AG, Süddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG and Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG.

Wat met een foto?

Een foto is origineel wanneer het gaat om een eigen intellectuele schepping van de fotograaf die bij het maken van de foto creatieve keuzes maakt en de uitdrukking is van de creatieve vaardigheden van de auteur.

- keuze van de hoek
- keuze van de lens (normaal, groothoek, tele, ...)
- keuze van het licht (geen flash, flash, meerdere flashes...)
- keuze van de frame (strak, groot, ...)
- keuze van het diafragma (bv. scherpe voorgrond en wazige achtergrond)
- keuze van de compositie

Hoe lang duurt het auteursrecht?

Het auteursrecht gaat in vanaf het ogenblik dat de maker een werk “klaar” acht.

Geldig tot 70 jaar na de dood van de auteur.

Na afloop >> **publiek domein**

Na het overlijden van de auteur, komt het auteursrecht toe aan diens **erfgenamen**, of **personen die door de auteur zijn aangewezen**. Wanneer **meerdere auteurs** hebben samengewerkt om een werk te creëren, geldt het auteursrecht tot 70 jaar na de dood van de auteur die het langst leeft.

Auteursrechten: twee takken: vermogensrechten + morele rechten**1. Vermogensrechten** (ook *economische rechten* of *exploitatierechten* genoemd)

De vermogensrechten zorgen dat de auteur zijn werk zal kunnen exploiteren en bijgevolg inkomsten zal kunnen verwerven uit de exploitatie van zijn werk.

Dit zijn **exclusieve rechten**: voor elke reproductie en/of mededeling die men van het werk wil doen, dient de **toestemming** te worden gevraagd aan de auteur.

Twee categorieën:

- i. het reproductierecht
- ii. het publiek mededelingsrecht.

Elke categorie kan dan weer opgesplitst worden in deelrechten of subcategorieën.

- i. **het reproductierecht** heeft betrekking op het gebruik van werken op **tastbare dragers**. Vb. publicatie van een foto in een boek; reproducties van foto's van schilderijen in een tentoonstellingscatalogus; werken van Delvaux op tassen; paraplu's....
- ii. Het **publiek mededelingsrecht** of het recht van mededeling aan het publiek betrekking op de **niet-tastbare op- of uitvoering van het werk**
 - ⇒ gebruik van een foto in een documentaire op TV; gebruik van foto's in opdracht van een reclameopdracht voor een klant die op de website van de klant zullen worden gebruikt, en op hun sociale media; het vertonen van een film; het tentoonstellen van foto's...

2. Morele Rechten

De auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft een **onvervreemdbaar moreel recht** op zijn/haar werk. Men kan er geen afstand van doen.

- **Divulgiatierecht:** recht om een werk bekend te maken; de auteur beslist over het tijdstip en de wijze van bekendmaking
- **Paterniteitsrecht:** de auteur heeft het recht om het vaderschap van het werk op te eisen of te weigeren; het recht het werk een titel te geven of het geen titel te geven.
- **Integriteitsrecht:** recht op eerbied voor het werk
 - geen afbreuk doen aan eer en goede naam van de auteur
 - auteur kan zich verzetten tegen elke wijziging van het werk.

De auteur behoudt zich het recht om zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere wijziging van dit werk dan wel **tegen enige andere aantasting van het werk, die zijn eer of zijn reputatie kunnen schaden.**

Uitzonderingen op het auteursrecht

In sommige gevallen voorziet de wetgever echter een uitzondering op het exclusieve auteursrecht.

- omwille van het maatschappelijke belang
- of omdat de betreffende exploitatiehandelingen onmogelijk individueel door de rechthebbenden te beheren en te controleren zijn.

Citaatrecht

- met het oog op kritiek, polemieken, recensie, onderwijs, wetenschappelijk onderzoek
- bronvermelding en naam auteur
- bloemlezingen onderwijs
- tijdelijke/technische reproductiehandelingen
- informatief citaatrecht

- verslag actuele gebeurtenissen
- occasionele achtergrondinformatie
- kosteloze privé-uitvoering in familiekring of schoolactiviteiten
- kosteloze uitvoeringen tijdens publiek examen
- reproductie door bib/ musea / archieven
- mededeling bib / musea / archieven
- tijdelijke opnamen omroeporganisaties
- reproductie & mededeling voor gehandicapten
- reproductie & mededeling voor reclaimedoeleinden
- reproductie van uitzendingen door ziekenhuizen / gevangenissen / instellingen

Als er tegenover een wettelijke uitzondering een **vergoedingsregeling** staat waarvan de wetgever het tarief en de inningsmodaliteiten bepaalt, spreekt men van een **wettelijke licentie**
= extra inkomsten voor artistiek werk.

Reprografie: zelfstandigen, vrije beroepen, ondernemingen, verenigingen en overheidsinstellingen mogen voor hun intern of professioneel gebruik fotokopieën maken

Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek: binnen de grenzen van de wet mogen onderwijsinstellingen en instellingen voor wetenschappelijk onderzoek papieren en digitale reproducties nemen van auteursrechtelijke beschermde werken en die meedelen via hun beschermde netwerken.

Thuiskopie: reproductie van auteursrechtelijke beschermde werken in familiekring

Openbaar leenrecht: d.i. de uitlening van boeken, tijdschriften, CD, DVD etc. in openbare bibliotheken.

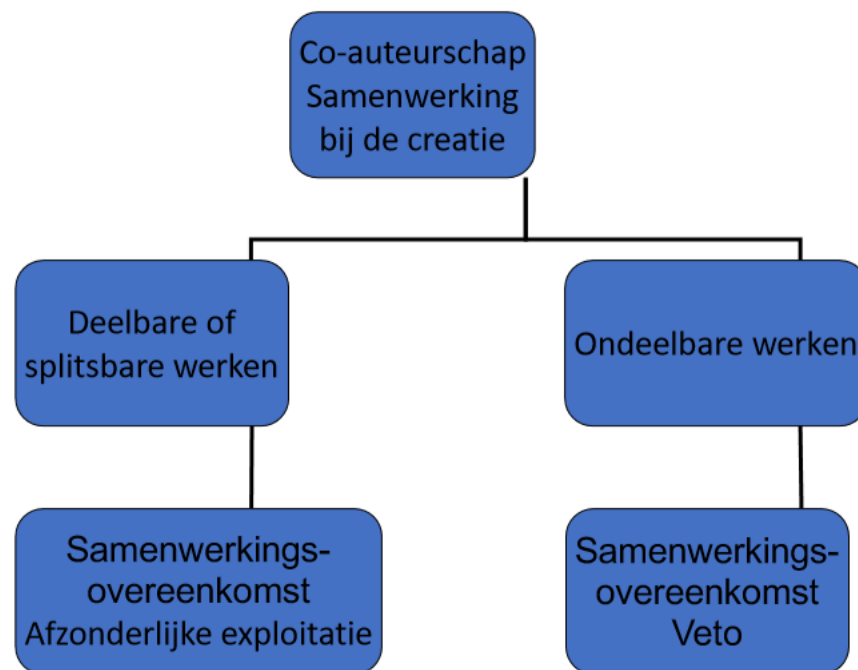
Vershil merkenrecht / octrooien en auteursrecht

Auteursrecht verschilt van merkenrecht of octrooien.

Merkenrecht beschermt logo's en bedrijfsnamen, terwijl octrooien innovaties in technologie beschermen. Een octrooi of merk kan enkel beschermd worden nadat de nodige stappen zijn gezet om het te deponeren. Een depot hier is betalend en de kosten variëren in functie van territorium/duur.

Een bescherming door het auteursrecht ontstaat zonder formaliteiten, m.a.w. een aansluiting bij een beheersvennootschap, of het deponeren van de werken is niet nodig.

Van zodra je werk aan de voorwaarden voldoet, is het beschermd. Dat maakt dat de bescherming heel ruim is.

Coauteurschap

Soms dragen meerdere personen bij tot de creatie van een werk. Elke auteur die een wezenlijke creatieve en persoonlijke bijdrage levert, kan als coauteur worden aangeduid.

- **Ondeelbare werken:**

Bij sommige soorten werken is achteraf niet meer te onderscheiden welk aandeel van welke auteur is. Alle coauteurs hebben immers allen samen auteursrechten op hetzelfde werk. Vb. twee auteurs die samen een boek schrijven waarbij ieder elkaars tekst controleert en bewerkt. Uiteindelijk ontstaat het werk uit de samenwerking tussen beide auteurs, en valt het werk niet meer op te delen in hoofdstukken van de één en de ander.

In zo'n geval regelt men best hoe de rechten mogen worden uitgeoefend in een **overeenkomst** of contract (wie heeft welk aandeel: 50/50; 60/40 enz.). Als er geen overeenkomst tussen de coauteurs werd opgesteld, mag geen van de auteurs het recht afzonderlijk uitoefenen. Is er onenigheid over de uitoefening van de auteursrechten, dan dienen de coauteurs zich tot de rechter te wenden.

We benadrukken het belang van goede afspraken te maken, liefst schriftelijk, in een overeenkomst / contract. Jullie beheersmaatschappij kan jullie hierbij helpen.

- **Deelbare werken**

In sommige gevallen kan wel duidelijk worden opgemaakt wat de creatieve, individuele bijdrage van elk van de coauteurs is.

Zo kunnen de bijdragen van de tekenaar en de scenarist van een stripverhaal duidelijk van elkaar onderscheiden worden. In dat geval stelt de wet dat de coauteurs het recht hebben hun individuele bijdrage afzonderlijk te exploiteren, voor zover deze exploitatie het gemeenschappelijke werk niet in het gedrang brengt.

Uitzonderingen:

- paparazzi foto's
- technische foto's
- foto's van schilderijen (rechttoe, rechtaan...)
- packshots (vb. yoghurtpotje in een supermarktbrochure)

Uitzonderingen:

een foto wordt auteursrechtelijk beschermd als aan de voorwaarden is voldaan (vormgeving en intellectuele inbreng => keuzes maken: welk fototoestel, welke lens, mise en scène, welk onderwerp, uit welke hoek...)

Enkele uitzonderingen:

Paparazzi foto's: Paparazzi foto's worden vaak spontaan gemaakt, zonder enscenering, zonder rekening te houden met lichtinval, enz. Bovendien zijn dit meestal honderden foto's na elkaar.

Technische foto's: Foto's die puur technische of informatieve doeleinden dienen (vb. Pacshots) vallen niet onder het auteursrecht

Foto's van schilderijen (rechttoe, rechtaan...):

er rust geen auteursrecht op een foto van een schilderij wanneer het gaat om een foto die een kopie van een kunstwerk is. Het is bij dergelijke foto's weliswaar belangrijk dat de belichting goed moet zijn, maar dit getuigt niet van creatieve keuzes.

Panoramavrijheid

Wie heeft nog geen toeristische foto voor het Atomium zien passeren op Facebook of Instagram? Vroeger was dit niet mogelijk zonder toestemming van de architect of diens erfgenamen. Sinds 2016 kan je echter zonder problemen foto's van auteursrechtelijk beschermde werken op sociale media plaatsen. Uiteraard dien je enkele voorwaarden te respecteren:

- De werken die gereproduceerd mogen worden, moeten op geoorloofde wijze openbaar gemaakt zijn.
- De werken die gereproduceerd mogen worden, zijn werken van beeldende, grafische of bouwkundige kunst. Straatmuziek valt bijvoorbeeld niet onder deze uitzondering.
- Het werk moet gemaakt zijn om permanent in het openbare domein geplaatst te worden. Het moet dus gaan om straten en pleinen die permanent bereikbaar zijn. Werken die in musea of parken met sluitingsuren, in privébezit of tijdelijk worden tentoongesteld, blijven beschermd en vallen dus niet onder deze uitzondering.

- De reproductie van het werk moet gebeuren zoals het zich daar bevindt. Het werk moet worden afgebeeld binnen zijn huidige omgeving en mag dus niet bewerkt worden door het bijvoorbeeld in een andere context te plaatsen.
- De reproductie mag geen afbreuk doen aan de normale exploitatie van het werk en geen schade toebrengen aan de auteur. Hiermee doelt de wetgever voornamelijk op de uitsluiting van elk direct of indirect commercieel gebruik. Postkaarten met het Atomium verkopen, of een fotogids van het Station van Luik zonder toestemming is dus verboden.
- De morele rechten van de auteur dienen steeds gerespecteerd te worden. Zo dient de naam van de auteur vermeld te worden.

Uitzondering: parodie

[https://www.dirkzwager.nl/kennis/artikelen/nijn-eleven-een-geoorloofdeparodie/?utm_expid=.ntyTDvDWReq8M2MkTkyBEA.o&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%](https://www.dirkzwager.nl/kennis/artikelen/nijn-eleven-een-geoorloofdeparodie/?utm_expid=.ntyTDvDWReq8M2MkTkyBEA.o&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F)

- Karikatuur, parodie, pastiche
- Eerlijke beroepsgebruiken
- Criteria rechtspraak (update cf. arrest Deckmyn HJEU)
- Parodie zelf originele creatie
- Draak steken met ‘geparodieerde werk’
- Humoristisch karakter
- Geen verwarring met oorspronkelijke werk (verschillen)
- Niet meer vormelementen overnemen dan strikt noodzakelijk
- Niet louter commercieel doel nastreven
- Niet louter intentie hebben originele werk te schaden

Hoe kan je fotografische werken beschermen?

Om beschermd te worden door het auteursrecht, moet er geen enkele formaliteit worden vervuld: je moet je foto's niet ergens deponeren of registeren, en je hoeft ook niet aan te sluiten bij een auteursrechtenvennootschap voor die bescherming. Auteursrecht ontstaat vanaf een werk een concrete vorm heeft aangenomen en

We raden sterk aan foto's te markeren met watermerk en de naam van de fotograaf. Dit helpt zeker om anderen te ontmoedigen om de foto's zonder toestemming te gebruiken.

Hoewel er geen verplichting is om je werk te registeren kan een depot nuttig zijn: het geeft een 'vaste' datum aan je creatie. Dit kan je helpen om te bewijzen dat jij de auteur bent, of dat jij de eerste was wanneer een derde zou beweren dat ze je werk voor jou hebben gemaakt

Portretrecht

Het recht op afbeelding van personen: in principe is toestemming vereist

Uitdrukkelijke toestemming vereist voor: fotograferen; tentoonstellen; reproduceren

Overleden personen

- het portretrecht loopt tot 20 jaar na dood van persoon
- dus: toestemming nodig van rechthebbenden (erfgenamen)

In Frankrijk kent men de termijn van 20 jaar niet. Het portretrecht loopt af bij het overlijden van de persoon.

Minderjarigen

- onder ouderdom van ‘oordeel des onderscheids’: toestemming ouders of perso(o)n(en) belast met het ouderlijk gezag
- boven ouderdom van ‘oordeel des onderscheids’: toestemming minderjarige
 - toestemming ouders of perso(o)n(en) belast met het ouderlijk gezag

Uitzondering: niet herkenbare person

Er wordt wél rekening gehouden met: houding; kleren; dagelijkse gewoonten. Het is voldoende dat iemand die de persoon kent deze kan herkennen

Wijze van toestemming

Uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming:

- een geschreven toestemming is steeds de beste garantie
- wil men zo voorzichtig mogelijk zijn, ondertekent men best een gedateerd contract waarin de afgebeelde persoon zijn toestemming geeft over het gebruik van zijn afbeelding

Stilzwijgende toestemming

de toestemming valt af te leiden uit het gedrag van de afgebeelde persoon: het poseren voor de fotograaf

Mannequins; fotomodellen: gefotografeerd in het kader van hun professionele activiteit, aanvaarden dat hun portret verspreid wordt. Hun akkoord kan simpelweg worden afgeleid uit het feit dat zij poseren voor een fotograaf.

Dat akkoord wil niet zeggen dat hun portret voor eender welk gebruik en in eender welke context mag worden aangewend.

Vermoeden van toestemming

Gedrag persoon

- geldt enkel in het geval van informatief gebruik
- rekening houden met bestemmingsrecht
- commercieel gebruik: steeds toestemming nodig!

Publieke personen

personen uit de politieke, culturele, sportieve wereld...

bekende personen

Uitzonderingen:

niet in hun privéleven: enkel in het kader van die “publieke” activiteit

afweging: recht op informatie publiek vs. recht op privéleven van de publieke persoon

niet op belachelijke of ontterende wijze

Personen die tijdelijk tot de actualiteit toetreden worden tijdelijk gelijkgesteld met publieke personen: relatief publieke personen hun toestemming wordt vermoed, maar enkel in het kader van deze gebeurtenis.

Personen op een openbare plaats of in groep zijn ook uitgezonderd wanneer het onmogelijk is om de toestemming van alle betrokkenen te vragen. De focus moet wel de openbare plaats liggen en niet op bepaalde personen die eigenlijk het onderwerp van de foto zijn.

Personen in groep: manifestaties, processies, publieke bijeenkomsten, straatscenario, samenkomsten...

Andermans auteursrecht

Principe: de toestemming van de auteur(s) of de rechthebbenden vereist!

Uitzondering: toevallige achtergrondinformatie

Uitzondering panoramavrijheid (voorwaarden zie supra):

- werken van architectuur
- Beeldhouwwerken
- Schilderijen

Volgrecht: bestaat sinds 1921: in 60+ landen erkend. Het is een vergoeding bij de doorverkoop van een origineel kunstwerk in een openbare verkoop, een verkoop via een galerie, via een kunsthandelaar, ...

In het algemeen neemt de waarde van een kunstwerk met de opeenvolgende verkopen toe. Het volgrecht maakt het voor de kunstenaars mogelijk deel te nemen in de opwaardering van hun werken op de kunstmarkt.

Volgrecht is het recht van een auteur van werken van grafische en beeldende kunst (dus ook foto's) op een deel van de verkoopprijs (vanaf € 2000,00) bij elke doorverkoop van zijn creaties met de tussenkomst van een professionele kunsthandelaar.

Het volgrecht valt onder verplicht collectief beheer van Sabam en SOFAM die hiervoor het platform volgrecht hebben opgericht (www.resaleright.be). Zo'n uniek contact vermijdt dat de professionele kunsthandelaars alle auteurs apart moeten betalen en auteurs hebben een enkel contactpunt om het volgrecht op te eisen/vragen te stellen. Deze vergoeding wordt berekend op de doorverkoopprijs en is verschuldigd door de verkoper van het kunstwerk. De auteur kan géén afstand doen van dit recht (het is een onvervreemdbaar recht). Professionele kunsthandelaars dienen de doorverkopen aan te geven aan het uniek platform: **www.resaleright.be**

SOFAM en **SABAM** zijn allebei, afzonderlijk, collectieve beheersmaatschappijen voor auteursrechten. Een auteur niet aan te sluiten om beschermd te worden door het auteursrecht. SABAM en SOFAM innen en verdelen rechten voor de auteurs die zich bij hen hebben aangesloten. Sommige van die rechten zou je zelf kunnen beheren, vb. reproducties in boeken, of een opdracht van een klant voor het maken van een logo. Door ze echter uit handen te geven aan ons, bespaar je jezelf veel administratie, en word je niet onder druk gezet om ‘gratis’ gebruik toe te staan.

Door het feit dat beheersvennootschappen een gemeenschap van auteurs vertegenwoordigen, hebben zij een sterkere positie bij het onderhandelen met tussenpersonen en gebruikers over de voorwaarden voor het gebruik van werken van hun leden (denk bijvoorbeeld aan de TV-zenders, of de sociale mediaplatformen).

Andere rechten kunnen enkel door je beheersmaatschappij worden geregeld, dat zijn de collectieve Licenties, al dan niet verplicht. Je auteursrechtenmaatschappij beheert deze ‘collectief’ voor het geheel van de aangesloten auteurs. Collectief beheer maakt het beheer efficiënter, en minder duur en zorgt ervoor dat auteursrechten ontvangen in het geval van gebruik dat ze zelf niet goed kunnen controleren.

Het aansluiten bij een beheersvennootschap maakt dat je rechten ontvangt voor het gebruik van je werk in het buitenland, zowel Sabam als SOFAM werken samen met een uitgebreid netwerk van beheersvennootschappen over de hele wereld.

Meer algemeen zetten de collectieve beheersvennootschappen zich ook in voor de verdediging van de rechten van de auteurs, kunstenaars en artiesten. Sabam en SOFAM lobbyen op nationaal en internationaal (Europees) niveau (door deelname aan o.a. EVA).

Bovendien voeren ze een culturele actie en beurzen waarmee ze kunstenaars of projecten ondersteunen. Er wordt ook gewerkt met partners, die initiatieven aanbieden om auteurs te professionaliseren, of die het gebruik van werken op de een of andere manier ondersteunen. Ook voor min of meer uitgebreid juridisch advies kan je bij je beheersmaatschappij terecht.

Hoe aansluiten?

SABAM

Online via website, al dan niet met Itsme: <https://www.sabam.be/nl/membership>

Voorwaarden: je werk moet al tentoongesteld zijn, of op de een of andere manier gepubliceerd zijn/meegedeeld worden aan het publiek: in publicaties, op TV enz. Immers, zonder gebruik zijn er geen rechten en heeft een aansluiting (nog geen) zin.

Wat kost een aansluiting? 2 opties:

- Je betaalt een kwart van je aandeel (€31) + administratiekosten (€75) = €106.
- Je betaalt je hele aandeel (124 euro) + administratiekosten (75 euro) = 199 euro.

Kies optie 2 als je wilt kunnen stemmen tijdens de Algemene Vergadering van Sabam, die elk jaar in mei plaatsvindt. Als dit vooruitzicht je niet aanspreekt, kies dan optie 1. Als je Sabam op een dag verlaat, krijg je het aandeel terug.

SOFAM

Voor wie? SOFAM is er voor iedereen die visuele werken maakt, of de auteursrechten van visuele werken bezit, zoals fotografen, schilders, beeldhouwers, illustratoren, grafisch ontwerpers, architecten, videokunstenaars,....

Hoe sluit je je aan? Het aansluitingsformulier vind je op www.sofam.be
website: [SOFAM | Formulieren | Formulaire d'admission](#).

Het originele formulier stuur je per post: SOFAM, Kon.Prinsstraat 87, 1050 Elsene.

Stuur de volgende documenten per e-mail naar info@sofam.be:

- Het aansluitingsformulier (handgeschreven en ondertekend, met de vermelding “goed voor bijzondere volmacht”)
- Een recto-verso kopie van je identiteitskaart
- Een bankidentiteitsattest voor het rekeningnummer waarop je je rechten wenst te ontvangen
- Een portfolio (maximaal 5 pagina's)

De eenmalige kosten voor een lidmaatschap bedragen €123.95, bestaande uit

- Een aandeel van €24.97 (dit aandeel wordt terugbetaald bij uittreding)
- Een uitgiftepremie van €99.16 (dit bedrag wordt niet terugbetaald)